

Χ[αῖρε],
φίλη τεκέεσι[

Φοῖνιξ

COLOFON

Jaargang 12, nummer 4
Juni 2017

Φ **Email:**
redactie.phoenix@gmail.com

Φ **Website:**
[www.boreasgroningen.nl/
commissies/phoenix/](http://www.boreasgroningen.nl/commissies/phoenix/)

Φ **Redactie:**
Vorzitter:
Marije van der Steege
Secretaris:
Mirjam de Vries
Penningmeester:
Linda Ham
Algemeen redactielid:
Sean McGrath

Dit is een uitgave van
studievereniging Βορέας

INHOUD

Φ Voorkant <i>Sean McGrath</i>	
Φ Redactioneel <i>Marije van der Steege</i>	Pagina 3
Φ Interview met... <i>Annette Harder</i>	Pagina 4
Φ Puzzel: Ken je keizers <i>Linda Ham</i>	Pagina 9
Φ Review: <i>Een lied voor Achilles</i> <i>Merel Verhulst</i>	Pagina 10
Φ Boreasagenda	Pagina 11
Φ Theocritus' <i>Idylle 1</i> <i>Sean McGrath</i>	Pagina 12
Φ Quotes	Pagina 14
Φ Verjaardagskalender	Pagina 15
Φ Callimachus' self-fashioning <i>Marije van der Steege</i>	Pagina 16
Φ Van onze buitenlandcorrespondent <i>Linda Ham</i>	Pagina 20
Φ Uit de vereniging <i>Commissies & Bestuur</i>	Pagina 22
Φ Strip <i>Sean McGrath</i>	Pagina 24

Φ Oplossingen filosofenpuzzel

- 1: Pythagoras
- 2: Zeno van Elea
- 3: Plato
- 4: Chrysippus
- 5: Diogenes Laertius

REDACTIONEEL

⊕ Door Marije van der Steege

Voor het eerst in de geschiedenis van de Phoinix (tenminste, voor zover ik me kan herinneren) heeft de redactie een themanummer gemaakt. Zoals je al vermoedde na het zien van de voorkant, is het thema 'Hellenistische poëzie' gekozen ter ere van mevrouw Harder, die in september met pensioen gaat. Want een toneelstukje op de Muzenavond is natuurlijk niet genoeg is om onze eigen Hellenistische koningin te bedanken en in het zonnetje te zetten... De afgelopen jaren heeft mevrouw Harder erg veel betekend voor de studie GLTC, en dus ook voor Boreas en zelfs voor de Phoinix. Behalve dat ze verantwoordelijk is voor de helft van onze colleges, is ze ook altijd van de partij met het kerstdiner en heeft ze over haar onderzoek verteld en geschreven in de Phoinix. Voor mij persoonlijk was mevrouw Harder de eerste kennismaking met GLTC in Groningen: zeven jaar geleden was ik te laat om mee te doen met de reguliere één-dag-student en heeft zij voor mij geregeld dat ik op een normale collegedag mee mocht lopen, waarop ze mij persoonlijk welkom heette in OBS 23. Op die dag heb ik besloten dat ik GLTC ging studeren, dus je zou kunnen zeggen dat ik zonder mevrouw Harder niet had gestaan waar ik nu ben.

⊕ Van links naar rechts:

Linda, Sean, Marije en Mirjam

Het interview in dit themanummer is dan ook, heel verrassend, met mevrouw Harder herself (en niet met haar stand-in Mirjam). Daarnaast presenteert Sean zijn vertaling van Theocritus *Idylle* 1 en heeft hij een paar stripjes getekend over Calimachus. Het bestuur blikt terug op de Muzenavond en mijn essaybijdrage voor dit nummer is het enige essay dat ik ooit bij mevrouw Harder heb geschreven, namelijk over Callimachus' self-fashioning. Daarnaast hebben we ook een review van Merel binnengekregen en vertelt Linda over de derdejaarsexkursie naar Rome. Veel leesplezier!

PS: De Phoinixcommissie is het afgelopen jaar redelijk stabiel gebleven, maar dat duurt helaas niet lang. In het nieuwe collegejaar gaan we op zoek naar nieuwe redactieleden, dus je kunt vast gaan nadenken of dit misschien iets voor jou is!

Materiaal voor Phoinix 13.1 graag voor **maandag 14 augustus** naar [redactie.phoinix@gmail.com!](mailto:phoinix@gmail.com)

INTERVIEW MET...

Φ Annette Harder

Φ Sean: *Mevrouw Harder gaat na meer dan 25 jaar als hoogleraar Grieks in september met emeritaat. Ik wil als eerste vragen of u zou kunnen vertellen hoe uw loopbaan er uit heeft gezien totdat u uw huidige positie als hoogleraar Grieks aan de RUG kreeg.*

Φ Harder: Dan gaan we een hele tijd terug in de geschiedenis. Toen ik in 1978 in Groningen was afgestudeerd, had ik het idee dat ik wel verder wilde met onderzoek. Ik had mijn scriptie geschreven over fragmenten van de *Archelaos* van Euripides. Dat vond ik heel leuk om te doen en mijn begeleider zei dat ik daar vooral op moest gaan promoveren. Ik moest er dan nog een andere tragedie bij zoeken. Toen was er ook het idee dat het verstandig en leuk zou zijn om een poos naar Oxford te gaan, omdat daar natuurlijk de specialisten in de papyrologie zaten. Die zouden mij dus goed kunnen helpen met die fragmenten en mij kunnen trainen in de papyrologie. Dat is toen gebeurd; ik heb een beurs gekregen van het filologisch studiefonds. Daarmee ben ik voor anderhalf jaar naar Oxford getrokken. Ik ben daar helemaal in de literaire papyrologie opgeleid door Peter Parsons en ook in de documentaire papyrologie door John Rea. Ik volgde ook allerlei spannende seminars bij Hugh Lloyd-Jones en Spencer Barrett (die van het commentaar op de *Hippolytus*). Dat was een hele leuke tijd en toen kwam ik helemaal in de *mood* - om in het Engels te blijven - om door te gaan in de wetenschap.

De volgende stap was Hamburg; daar was een uitwisseling via het NWO (dat toen ZWO heette) voor het *Lexicon des frühgriechischen Epos*. Je werkte dan de

helft van de tijd aan het lexicon, waarbij lemmata moest schrijven voor woorden in Homerus en Hesiodus, daarnaast kon je met je eigen proefschrift bezig. Dat heb ik toen ook anderhalf jaar gedaan. Dat was ook erg interessant, het was ook totaal anders dan Oxford. Wetenschappelijk natuurlijk iets minder spannend en levendig, want in Oxford kwamen ook voortdurend allerlei geleerden langs. Het was wel een hele boeiende ervaring en ook leuk om een keer in Duitsland te wonen.

Toen kwam er een baan in Utrecht. Dat heette toen nog 'wetenschappelijk assistent', eigenlijk een voorganger van het AIO-schap. Daar heb ik naar gesolliciteerd en die positie heb ik ook gekregen. In Utrecht heb ik dan mijn proefschrift afgemaakt. Ik heb in 1981-1986 in Utrecht gewerkt en ben in 1985 gepromoveerd. Het was alleen een treurige tijd, want er was in die tijd een bezuinigingsoperatie en het idee was dat er ergens een afdeling Klassieken opgeheven zou worden. Dat werd uiteindelijk Utrecht, de universiteit van Utrecht wilde er eigenlijk ook wel van af.

Toen heb ik een postdoc van het NWO gekregen en ben ik met die aanstelling naar Groningen gegaan om hier onderzoek te doen. Zo kwam ik dus weer in Groningse regionen. In 1987, precies dertig jaar geleden, ging mijn voorganger, Stefan Radt, met emeritaat, die ik toen heb vervangen. De tachtiger jaren waren moeilijke tijden: er waren voortdurend bezuinigingsoperaties. Eerst was er de 'taakverdeling en concentratie', daar sneuvelde Utrecht bij. Toen kreeg je iets dat 'selectieve krimp en groei' heette. Dat klonk prachtig, maar het betekende allemaal minder staf. De faculteit in Groningen was ook helemaal niet geneigd om Stefan te laten opvolgen. We hebben daar toen drie jaar mee geworsteld. Er was nog wel een hoogleraar Latijn, Heinz Hofmann, de voorganger van meneer Nauta, en men probeerde hem eerst

tot een soort Professor of Classics te maken. Hij was daar, heel verstandig, terughoudend en halsstarrig in: hij beweerde dat hij geen woord Grieks sprak en dat dat dus niet kon. Na veel strijd is de vacature voor een hoogleraar Grieks vrijgegeven. Intussen had ik Stefan al een paar jaar vervangen en had ik zijn colleges overgenomen, want dat moest toch iemand doen. Ik was toen eigenlijk in mijn eentje de hele sectie Grieks. In augustus 1991 ben ik uiteindelijk benoemd.

⊕ *Sean: U heeft zelf ook in Groningen gestudeerd, ruim veertig jaar geleden. Wat is nou de grootste verandering die de studie Grieks en Latijn in die tijd heeft doorgemaakt?*

⊕ *Harder: Er zijn veel dingen veranderd. De opleiding is inhoudelijk heel anders. Toen ik studeerde, was je vooral bezig met het vertalen van grote lappen tekst. In je eerste jaar las je de hele *Ilias* of *Odyssee* en uiteindelijk heb ik voor mijn doctoraalexamen [red: het equivalent van de Master] zo'n negentien tragedies gelezen. Daarnaast volgde je natuurlijk wel vakken over oude geschiedenis, archeologie en filosofie, maar het stond allemaal vrij los van elkaar. Die geïntegreerde benadering die we nu hebben, van teksten in context, was er eigenlijk nog niet. Je bekeek de teksten niet in een breder verband en je ging ook niet dieper in op de interpretatie en hun maatschappelijke functie. Het was puur filologie en lezen. Het was op zich heel leuk - toen wist je ook nog niet beter -, maar ik denk wel dat het veel interessanter is zoals we het nu doen, want je doet veel meer met die teksten. Je krijgt ook een veel beter beeld van wat er in die oudheid echt speelde en waartoe die teksten dienden, doordat we de teksten met elkaar en met de hele culturele setting in verband brengen. Dat vind ik uiteindelijk wel een hele positieve verandering, waar ik natuurlijk zelf al die jaren een grote rol in heb*

gespeeld. We hebben uiteindelijk in 1994 de knop omgezet van het oude programma, waarin nog steeds veel werd gelezen, naar de geïntegreerde benadering.

Wat er ook veranderd is, en dat is wat minder fijn, is de enorme bureaucratie overal omheen. Alles moet je documenteren, beredeneren en uitsplitsen in studiepunten, je moet verantwoorden hoe de toetsing zich verhoudt tot de stof en je moet de kwaliteit waarborgen. Dat soort papierwinkel had je vroeger helemaal niet. Studiehandleidingen bestonden ook niet. Het was ook heel gewoon dat een college bijvoorbeeld na de paasvakantie begon. Voor de zomervakantie was je dan rond regel 700 van een tragedie en dan ging je na de vakantie verder met vers 701. Zoiets is nu ondenkbaar. Het heeft ergens wel goede kanten, dat je goed rekenschap geeft van wat je wilt en op wat voor manier de inhoud van de opleiding een doel dient, en studiehandleidingen vind ik ook een nuttig instrument, maar er is ook heel veel bureaucratie die een gevoel geeft dat er niet voldoende vertrouwen is in de deskundigheid van de docenten. Ik zou het graag op een iets kalmere manier willen zien, dat bestuurders erop vertrouwen dat wij het op een goede manier kunnen.

Een derde punt om over na te denken is dat studenten tegenwoordig met minder bagage qua vertalen van school komen. Je moet nu dus heel goed kijken wat je kunt bereiken met de studie en wat je van ze kunt verlangen. Ik denk dat dat ook een discussie voor de komende jaren zal worden. Je kunt niet de eisen blijven stellen die je twintig jaar geleden stelde en dan voortdurend teleurgesteld roepen dat ze het niet kunnen, dat werkt averechts. Als je nu aan een eerstejaars de keuze zou voorleggen om de *Ilias* of de *Odyssee* helemaal in het Grieks te gaan lezen, zou die waarschijnlijk snel vertrekken. Op het gymnasium was je

vroeger vooral met vertalen bezig, dus je had al enorm veel training daarin voordat je überhaupt met de studie begon.

Φ Sean: *Wat onderscheidde een studie Grieks en Latijn dan van de middelbare school? Deed je vooral hetzelfde maar dan meer?*

Φ Harder: Eigenlijk wel, ja. En natuurlijk ook meer verschillende auteurs, hoewel er toen wat minder schrijvers gelezen werden dan tegenwoordig; het ging vooral om de klassieke canon. Met Hellenisme hield toen niemand zich bezig, met Grieks uit de late oudheid al helemaal niet. Datzelfde gold voor het Zilveren Latijn, daar dacht niemand over na. Daarmee was Groningen op een bepaald moment overigens wel vooruitstrevend: in 1974 begon er een project over Apuleius, toch wel een auteur van een latere datum waar toen niemand veel aandacht aan schonk. Daar ontstond toen langzaam een wat ruimere blik op de oudheid, dat die verder ging dan alleen de klassieke periodes. Als je dat allemaal zo ziet, is er behoorlijk wat veranderd.

Φ Sean: *Wat is het leukste om te doen als hoogleraar Grieks?*

Φ Harder: Dat is een lastige vraag. Het allerleukste vind ik de creatieve momenten waarop je een stap verder komt en er wat gebeurt. Dat kan zijn als je zelf onderzoek doet, dat je ziet dat iets zich aftekent dat tot iets leuks en spannends gaat leiden. Maar het kan ook in een college zijn, bijvoorbeeld als een student een leuke vraag stelt of dat je al discussiërend op iets interessants komt. Dat soort momenten zijn het leukst. En met papierwinkel heb je nooit zulke momenten.

Φ Sean: *Dan gaan we nu over naar de Hellenistische poëzie. U heeft al eerder*

gezegd dat men daar vroeger niets aan deed en u was een van de eersten in Nederland die met zo'n heel rare auteur als Callimachus bezig was. Hoe kwam u erbij om hem te gaan bestuderen?

Φ Harder: Mijn eerste kennismaking met Hellenisme was hier in Groningen, maar toen hebben we een klein beetje Theocritus gelezen en dat bracht niet zoveel teweeg. In Oxford heb ik bij Hugh Lloyd-Jones een seminar gevolgd over Apollonius Rhodius, maar daar kwam Apollonius nog niet zo uit de verf. Dat ging namelijk vooral over papyri van Apollonius, heel erg filologisch op de vierkante millimeter, dus wat de *Argonautica* echt was en inhiel kwam er nog niet zo uit. In Hamburg heb ik een college gevolgd bij Winfried Bühler over de vierde hymne van Callimachus, maar ook dat ging heel erg in op de details van de tekst.

Er waren dus wel kleine impulsjes Hellenisme, maar er gebeurde nog niet zoveel. In Utrecht had ik aangekondigd in een sollicitatiegesprek dat ik ergens Hellenisme wel spannend vond. Op de een of andere manier was er dus wel iets blijven hangen van al die colleges die ik eigenlijk niet zo indrukwekkend vond. Toen ik daar eenmaal zat vroeg men mij of ik een college wilde geven over Hellenistische poëzie, een heel vooruitstrevende gedachte van mijn collega's daar in Utrecht, en dat heb ik ook gedaan. Ik heb een selectie gemaakt van allerlei Hellenistische teksten, als een soort eerste oriëntatie, want het was ook voor mij allemaal nieuw. Ik begreep al vrij snel dat de *Aetia* redelijk belangrijk was binnen die teksten en ik merkte dat er niks was over de *Aetia* dat je als student en docent zou willen gebruiken: geen commentaar, weinig studie. Dus ik dacht, mijn proefschrift is af, moet ik dan maar niet een commentaar op de *Aetia* gaan schrijven? Ik had al ervaring met papyri en commentaren en het Hellenisme werd

steeds leuker naarmate ik met het college bezig was en me er meer in verdiepte.

Toen kwam het eigenlijk wat aan het rollen en heb ik met Peter Parsons overlegd, want die was daar natuurlijk goed in thuis. Hij had net met Hugh Lloyd-Jones het *Supplementum Hellenisticum* gemaakt, dat in 1983 was verschenen. Hij zei dat niemand met de *Aetia* bezig was, dus 'doe maar'. Toen ben ik daar dus aan begonnen en heb ik daar ook het postdocproject door gekregen waarvoor ik naar Groningen gegaan ben. Dus dat was eigenlijk hoe het op gang kwam: een mix van ontkiemend enthousiasme voor Hellenisme en het idee dat er een commentaar op de *Aetia* moest komen.

Φ *Sean: Dus u deed het vooral omdat de Aetia een belangrijke tekst is en niet omdat u dacht dat dit het prachtigste gedicht was dat u ooit gelezen had?*

Φ Harder: Ik vond de *Aetia* wel meteen leuk omdat het zo speels en geestig is. Callimachus gaat anders om met zijn teksten dan andere dichters en dat sprak me er wel meteen in aan.

Φ *Sean: Tegenwoordig wordt Hellenistische poëzie ook veel meer gelezen en bestudeerd dan vroeger. Wat was uw rol in die ontwikkeling?*

Φ Harder: Ik heb het Aetiacommentaar geschreven en een aantal artikelen daaromheen. Ook werd ik gevraagd voor lezingen en congressen. Daarnaast hebben ook de Hellenistische workshops een rol gespeeld. In de tijd dat ik in Groningen als postdoc werkte, speelde al de gedachte om een equivalent te maken van wat we destijds bij Latijn hadden. Daar waren er de *colloquia on the ancient novel*, twee keer per jaar een dag met lezingen over de antieke roman, vooral de Latijnse, maar ook de Griekse. Ik dacht: daar moeten we wel wat tegenover stellen,

nu er weer Grieks is in Groningen. In 1991 ben ik begonnen met het versturen van de eerste uitnodigingen voor de workshop. Dat was meteen een groot succes, want er bestond eigenlijk niets op het gebied van Hellenisme.

Φ *Sean: Kende u de mensen die daar kwamen al van tevoren?*

Φ Harder: Nee, ik kende ze daarvoor nog niet. Hun namen herkende ik natuurlijk wel een beetje uit publicaties, maar naast Peter Bing en Richard Thomas had ik nog niemand van hen ontmoet. Die laatste had me in 1989 uitgenodigd voor een tournee in Amerika en was ook een trouwe bezoeker bij veel van de workshops. De verdere contacten kwamen pas echt via de workshops. Daar ontstond meteen een netwerk van mensen die trouw bijna elk jaar kwamen, mij ook weer eens uitnodigden en met wie je in gesprek was over het Hellenisme. Ik denk dat dat ook wel tot nieuwe inzichten geleid heeft, want je had in die workshops een uitwisseling waardoor iedereen zijn gedachten weer verder vormde. Het inzicht in Hellenistische poëzie en waar het nu eigenlijk over ging is er, denk ik, wel door toegenomen. We kijken er nu ook heel anders tegenaan dan 25 jaar geleden.

Φ *Mirjam: Is Callimachus eigenlijk uw favoriete antieke auteur?*

Φ Harder: Er zijn natuurlijk verschillende aspecten van antieke teksten. Bij Callimachus vind ik de ingenieuze manier waarop hij met taal bezig is en zijn receptie van oudere teksten heel leuk, de manier waarop hij een speelse en geestige draai aan dingen geeft. In die zin vind ik hem ontzettend leuk en spannend en doe ik graag onderzoek naar zijn poëzie.

Anderzijds kijk ik niet naar Callimachus voor teksten die je echt ontroeren en aangrijpen. Dan denk ik eerder aan iets als de *Ilias* of bepaalde tragedies. De *Philoctetes* van Sophocles vind ik bijvoorbeeld altijd heel mooi. Dus dan zijn er andere dichters die ik dan weer hoger op de lijst zou zetten. Het is wisselend en gaat er ook om wat je van een dichter verwacht en wat je ermee wilt.

Φ Sean: *Wat is een wetenschapper die u enorm bewondert?*

Φ Harder: Daar zijn ook best een aantal van, maar ik denk dat Peter Parsons toch degene is die ik het meest bewonder. Zijn werk bevat namelijk een heel goede mix tussen het kijken naar teksten in hun context en een systematische benadering van antieke teksten. Hij wordt nergens speculatief, maar door zijn zorgvuldige werk weet hij toch tot allerlei spannende en overtuigende resultaten te komen. Dat doet hij op een heel goede manier. Wat ik altijd een voorbeeldig artikel vind, is zijn artikel uit 1977 over de *Victoria Berenices*. Hierin gaat hij stap voor stap alle gegevens na die er in die tekst zijn. Vervolgens maakt hij er een prachtig geheel van. Je kunt elke stap volgen, het is glashelder en heel knap. Anderzijds is het een heel aardige, behulpzame man die ook iedereen graag helpt bij wat hij doet. Toen ik in Oxford kwam, was ik een buitenlandse studente die niemand kende, maar hij liet me elke maandagochtend op zijn kamer komen om papyri te bespreken die ik doordeweeks transcribeerde. Hij trok daar veel tijd voor uit en deed dat op een plezierige manier. Daar heb ik ontzettend veel van geleerd. Hij is dus iemand die ik op allerlei fronten zeer hoog schat als wetenschapper.

Φ Sean: Dan gaan we nu verder kijken, want na september bent u hier niet meer werkzaam als hoogleraar. Wat gaat u dan

wel doen?

Φ Harder: Ik ben van plan om met twee collega's in Amerika een commentaar te schrijven over boek 1 van de *Argonautica* van Apollonius Rhodius, dus daar gaan we dan eens echt mee bezig. Het plan ligt er namelijk al een paar jaar, maar het schiet er telkens bij in qua tijd. Verder zijn er een aantal artikelen die nog op stapel staan en waar deadlines voor zijn, maar ik ga ook heel andere dingen doen. Ik heb dan bijvoorbeeld ook tijd om weer eens een schildercursus of een cursus creatief schrijven te gaan volgen, het lijkt me ook leuk om daar mee verder te gaan. Dus ook dingen in die sfeer. En misschien wil ik, als Haren zelfstandig blijft, wat waarschijnlijk (terecht) niet zal gebeuren, iets in de gemeentepolitiek doen, om in de gemeente bezig te zijn.

Φ Sean: *Dan nu een vraag die ik namens veel studenten stel. Bij ons studenten zijn die vergeelde aantekeningen die u ieder jaar voor Grieks Drama gebruikt berucht. Hoe ver gaan die terug?*

Φ Harder: Daar denk ik zelf ook altijd bij na. Toen ik zelf studeerde hadden wij namelijk ook een hoogleraar Latijn, Roelf Westendorp Boerma, met gele blaadjes waar wij het als studenten dan ook altijd over hadden en stelden we elkaar diezelfde vraag. Die van mij gaan terug tot ik de eerste keer het college gaf over de *Bacchae*, ik denk dat dat al 25 jaar geleden is. Elke keer als ik ze zelf zie, moet ik inderdaad aan Westendorp Boerma terugdenken en besef ik dat ik nu hetzelfde doe. Maar ik gebruik ze eigenlijk niet zoveel meer. Ik neem ze wel altijd mee, maar op een bepaald moment weet je het allemaal uit je hoofd en voeg je zelf dingen toe, waar je dan vooral over praat. En het was ook nog eens gerecycled papier, daardoor is het, geloof ik, ook extra vergeeld.

HORIZONTAAL

1

2

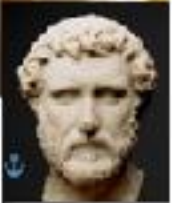
3

4

5

6

7

KEN JE KEIZERS

VERTICAAL

1

3

5

2

4

6

REVIEW: EEN LIED VOOR ACHILLES DE ILIAS DOOR PATROCLUS' OGEN

Φ Madeleine Miller,
Een lied voor Achilles,
ISBN: 9789029088619

Φ Door Merel Verhulst

Mijn ogen gleden over de goedgevulde kasten van het tweedehandsboekenwinkeltje. Ik had wat tijd over en had besloten eens te kijken wat ze mij te bieden hadden. Een inschattingsfout van mijn eigen karakter, aangezien ik zo'n winkel alleen kan verlaten met meer boeken dan ik dragen kan. Mijn blik liet ik rusten op een veelbelovende titel: *Een lied voor Achilles* door Madeleine Miller (Orange Prize winnaar 2012). Ik opende het gebonden boek en de kleine '4' in potlood geschreven op de eerste bladzijde maakte de beslissing voor me. Als goedgeaarde classica kon ik deze roman voor dat geld niet laten liggen.

“Zijn mond opende zich voor een woordloze schreeuw, en we waren zo dicht tegen elkaar aangedrukt dat ik zijn warmte tegen me aan voelde spuiten. Hij sidderde, en we bleven stil liggen.”

Er is mij altijd verteld dat een Griekse tragedie niet wordt gelezen vanwege de afloop. Grieken en Romeinen wisten vaak al voordat ze het theater betraden waar het toneelstuk dat ze gingen bekijken over ging, maar waren juist nieuwsgierig wat voor invulling de auteur aan het verhaal gegeven had. Ik kan geen betere beschrijving geven van mijn leeservaring. Voor classica zoals wij is het verhaal van Achilles bekend en het einde kwam zodanig niet als een verrassing. En toch, de manier waarop je die wereld ingezogen wordt, is zo kleurrijk en levendig dat je nog steeds geraakt wordt door het tragische einde van je hoofdpersoon.

Een reden hiervoor is dat alles uit het perspectief van Patroclus wordt verteld, wat het verhaal iets origineels geeft. Zijn liefde voor Achilles is een rode draad die

alle hoofdstukken aan elkaar rijgt zonder dat het verhaal melodramatisch wordt. Ik moet eerlijkheidshalve bekennen dat ik aan het begin van het boek vurig hoopte op een romantische relatie tussen Patroclus en Achilles. Miller heeft mij niet teleurgesteld. Hun liefde wordt zo puur beschreven dat ik glimlachend meerdere scènes opnieuw heb gelezen.

Er zitten een paar interessante wendingen in het verhaal. Ik heb me rot gelachen om een uitspraak van Odysseus over de oorlog in Troje (“*We denken dat het een korte campagne wordt; je bent volgend jaar in de herfst weer thuis.*”). Hoewel hij later toegeeft dat hij loog, is de dramatische ironie zowel lachwekkend als hartverscheurend. Ook heeft Briseïs voor de verandering een noemenswaardige rol gekregen, die ik niet zal verklappen. Miller weet allerlei mythes (die op het eerste gezicht niet veel met elkaar te maken hebben) door

elkaar te vlechten tot een goed in elkaar zittend verhaal. Het is voor het eerst dat ik het gevoel had een goede biografie van Achilles te lezen, in plaats van alleen maar de daden waar hij beroemd om is geworden.

Een praktische vraag die bij mij oprees tijdens het lezen was waar het boek zou eindigen. Zoals wij allen weten, sterft Patroclus voordat de Trojaanse oorlog over is, maar het verhaal is dan nog niet over. Zonder spoilers te geven, kan ik wel zeggen dat Miller dit probleem geniaal heeft opgelost met een zeer bevredigende afsluiting.

Kortom, als je in de vakantie je studie mist, lees dan *Een lied voor Achilles*. Laat je meeslepen in het heerlijke epos vol romantiek. Word opnieuw verliefd op de pareltjes van de klassieke oudheid, ditmaal in een modern jasje.

BOREASAGENDA

Φ Woensdag 24 mei

Themafeest 'Herakles, Harry Potter en Horatius in Honduras'

Tijd: 20:30 uur

Entree: €2,50 (inclusief het eerste drankje)

Locatie: Café de Boer (Hoogstraatje 7/9)

Het hoogtepunt van het jaar heeft haastig haar heimelijke hora onthuld. Deze happening haalt hopelijk hartstocht en humor naar boven bij Hera en Hadrianus, maar ook bij Halina Reijn en Herman de Schermman. Kortom: het themafeest is terug! Dit jaar gaan we met ons thema helemaal tot het uiterste – van de Hemel naar de Hades en weer helemaal terug. Wellicht zal Heracles aanwezig zijn, evenals Horatius en Harry Potter. Hippolytus komt misschien ook nog even langs en ook Homerus en Helena zijn van harte welkom. Wellicht zal zelfs de trouwe hond de aanwezige homines sapientes vergezellen. We zullen met zijn allen het heroën van Boreas eer aan gaan doen, evenzo aan de uitgestrekte landen van Hongarije en Honduras... Bovenal zullen we helemaal losgaan op hiphop, hardcore, house en Haydn. Het thema van de avond is, zoals je misschien al doorhad, de letter H. Introducés zijn van harte welkom!

Φ Dinsdag 30 mei

Lezing door Willemijn Waal: *Van Hethitisch tot Homerus*

Tijd: 16:00-17:00

Locatie: 1315.0049

Geografisch en taalkundig ligt de wereld van het Hethitische imperium (Klein-Azië, ca. 1650-1200 v.Chr) het dichtst bij de Griekse wereld. Troje (Wilusa) was er ooit een onderdeel van, zoals wij onder meer weten uit een verdrag met vazalkoning Alaksandus van Wilusa. Uit brieven en annalen blijkt dat de Hethieten regelmatig contact hadden met de Myceense Grieken, die werden aangeduid met de term Ahhijawa (vergelijk de uit Homerus bekende Achaeërs). De Hethitische tabletcollecties bevatten naast historische documenten ook een aantal literaire composities, waaronder de epen rondom de god Kumarbi, die in stijl en thematiek overeenkomsten vertonen met de werken van Homerus en Hesiodus. In Hattusja, de hoofdstad van het Hethitische rijk, was een *Lied van Wilusa* bekend.

Φ Donderdag 8 juni

Pub lecture door Alberto Godioli: *The influence of Classical Antiquity on Dante Alighieri's Divine Comedy*

Tijd: 20:00

Locatie: Buckshot Café (Gedempte Zuiderdiep 58)

Φ Zaterdag 24 en zondag 25 juni

Liftweekend ACCIE

Tijd: zaterdag 09:00 – zondag ca. 22:00.

Locatie: Groningen – Antwerpen.

Prijs: ca. €60 (inclusief hostel, ontbijt, avondeten en reis terug met ov).

Zie voor meer informatie 'Uit de vereniging'.

THEOCRITUS' IDYLLE 1

Φ Door Sean McGrath

Φ *In Theocritus' eerste Idylle zingt de geïtherder Thyrsis zijn beroemde lied over de dood van de legendarische koeherder Daphnis (r. 66-141). Waardoor sterft Daphnis precies? Hij heeft zich tegen Aphrodite verzet, maar verdere details blijven bewust in het midden. Mijn hexametervertaling van (bijna) de hele Idylle heb ik al tijdens de muzenavond voorgedragen; wegens ruimtegebrek in de Phoenix kan hier maar een deel worden afgedrukt.*

Waar zaten jullie, oh Nymfen, ja, waar, bij de neergang van Daphnis?
Soms bij Peneius zijn prachtige oevers of Pindus' valleien?
Zeker bevonden de Nymfen zich niet bij de stroom van Anapus
noch bij de piek van de Etna of 't heilige water van Acis.

Muzen, begin, lieve Muzen, begin de gezangen van herders.

Jakhalzen huilden om hem en de wolven, die deden hetzelfde.
Zelfs van die leeuwen die bossen bewonen berouwden zijn einde.
Koeien en stieren in groten getale bewaakten zijn lichaam,
vaarzen en kalveren loeiden in groten getale tot diep in de bossen.

Muzen, begin, lieve Muzen, begin de gezangen van herders.

Hermes bezocht hem als eerste vanaf de Olympus en vroeg hem:
"Daphnis, wie kwelt jou zo? Wie is de oorzaak van heftige passies?"
Toen kwamen herders van runderen, schapen en hoeders van geiten.
Allemaal vroegen zij telkens opnieuw waarom hij toch zo'n pijn leed.
Priapus kwam toen en sprak tot hem: "Daphnis, jij armste, wat is er?
Jij gaat teloor en het meisje bezoekt alle bronnen en bossen.

Muzen, begin, lieve Muzen, begin de gezangen van herders.

Jou zoekt zij. Hard is de liefde en hulpeloos ben je geworden.
Koeherder ben je hoewel je nu lijkt op een herder van geiten.
Deze aanschouwt in de lente zijn geiten die worden bestegen,
hij kijkt slechts toe vol verdriet en hij wenst dat ook hij nu een bok was.

Muzen, begin, lieve Muzen, begin de gezangen van herders.

Smachten doe jij ook terwijl je de meisjes bekijkt als ze lachen.
Tranen vergiet je omdat je niet samen met hen kan gaan dansen."
Niets zei de koeherder, koesteren moest hij een bittere liefde.
Koesteren deed hij zijn lot in 't geheim tot het bittere einde.

Muzen, begin wederom eens, begin de gezangen van herders.

Lachend benaderde hem nu de zoete godin Aphrodite,
Woede had vat op haar hart maar toch stilletjes lacht ze vanbinnen.
"Jij hebt toch, Daphnis", zo vroeg zij, "gezworen te winnen van Eros?
Jammer genoeg heeft die bijtende Eros nu jou overwonnen."

Muzen, begin wederom eens, begin de gezangen van herders.

Daphnis beantwoordde deze bespotting met passende woorden:
“Wrede, wraakzuchtige godheid, veracht door de sterf’lijke mensen,
U moet niet denken dat ik voor het laatst naar de neergaande zon kijk.
Zelfs in de Hades zal Daphnis een vrees’lijke plaag zijn voor Eros.”

Muzen, begin wederom eens, begin de gezangen van herders.

Roddelen mensen dan niet over u en een herder van koeien?
Ga dan naar Ida, verdwijn naar Anchises, waar cyprussen groeien.
Afblijven kon u ook niet van de jeugdige herder Adonis.
Hij gaf alleen om het hoeden van schapen en jagen op vogels.
Zoek Diomedes maar op en vertel hem de volgende woorden:
‘Daphnis de koeherder heb ik verslagen, dus kom met mij vechten.’

Muzen, begin wederom eens, begin de gezangen van herders.

Nu is het tijd om van wolven en jakhalzen afscheid te nemen,
nimmer zal Daphnis de koeherder jullie hier buiten ontmoeten,
niet in de wouden en niet als hij bosjes of struiken bewandelt.
Water van Thybris, rivier Arethusa, waarwel zeg ik jullie.

Muzen, begin wederom eens, begin de gezangen van herders.

Daphnis de herder ben ik, die ooit hier op zijn kudde gepast heeft,
Daphnis ben ik, die ooit hier al zijn koeien en stieren liet drinken.

Muzen, voltooi nou toch, Muzen, voltooi de gezangen van herders.

Machtige Pan, kom nu hier en ontvang deze kunstige panfluit,
geurend naar kneedbare was en daar vlak rond het mondstuk gebogen.
Ik word helaas door de god van de liefde gesleurd naar de Hades.

Muzen, voltooi nou toch, Muzen, voltooi de gezangen van herders.

Laat nu de doornen en braamstruiken bloeien met prachtige bloemen,
Laat nu narcissen ontstaan aan de tak van de wilde jenever.
Wensen doe ik dat straks pijnbomen peren als vrucht moeten dragen.
Ieder natuurlijk verschijnsel wordt anders, want Daphnis gaat sterven.
Herten beginnen op honden te jagen en laten ze vluchten.
Straks zal de krijsende berguil als nachtegaal streven te zingen.”

Muzen, voltooi nou toch, Muzen, voltooi de gezangen van herders.

Na zo gesproken te hebben bereikte zijn lied nu haar einde.
Meer dan iets anders verlangt Aphrodite om hem te doen opstaan.
Toen kwam het eind van zijn draad die de Moirai ooit hadden gesponnen.
Daphnis bereikte het stroompje en water bespoelde de herder.
Daar ging de man die de Muzen beminden en Nymfen niet haatten.

QUOTES

⊕ Docent Er zijn mensen die zeggen: “Ik schrijf het even fonetisch op.” Dat betekent dat ze niet kunnen spellen.

⊕ Docent (die te laat was)

Er stonden drieduizend kippen op de weg tussen België en Nederland en ik zat aan de verkeerde kant van de kippen.

⊕ Docent Heb je een probleem?

Student Nee.

Docent Wil je dat ik je er een geef?

Na het zien van “The Beauty and the Beast” trailer met Voldemort.

⊕ Student 1 Wanneer kwam The Beauty en Voldemort uit?

Student 2 Zeventien maart, maar dat is niet met Voldemort hoor.

Student 1 Als je het echt goed wilt doen, moet je het “Beauty and the Fantastic Beast” noemen.’

⊕ Docent (over het vinden van literatuur en een goede onderzoeksvraag.)

Je moet kijken naar hoeveel gras je nog over houdt, en als er niet genoeg is, moet je naar een ander weiland.

⊕ Van de redactie

Sean Oh ja, ik moet ook nog eens naar die Boreas-flicker kijken.

Mirjam Je Boreas-flicker, dat is Martijn, toch?

Linda Is het nou buuuste of bus-te? Nou ja, laten we het maar houden op een standbeeld met hoofd en schouders.

Mail je quotes naar redactie.phoenix@gmail.com of sms ze naar [06-51684929](tel:06-51684929)

⊕ Ondertussen, in Rome

- ⊕ Iedereen   Depends on the traffic!
- ⊕ Docent   We moeten er morgen voor 11 uur uit.
Student 1   Ah, dan kunnen we lekker uitslapen!
Student 2   En plassen!
- ⊕ Docent   Waar is iedereen gebleven?
Student   Er was een kat.
- ⊕ Docent   Dat was uiteraard onze bus die net voorbij reed.
- ⊕ Student   Wil jij mijn hond even zijn voor de foto?
- ⊕ Docent   Wat was dit vroeger?
Student   Is het iets tuinigs geweest?
- ⊕ Museumpersoneel   Sorry, you cannot sit here.

VERJAARDAGEN

⊕ Juni – Juli – Augustus

⊕ 16 juni	Welmoed Cnossen (19)	⊕ 23 juli	Henriëke Krijgsheld (20)
⊕ 30 juni	David Hoogland (26)	⊕ 6 augustus	Eva Nortier (28)
⊕ 1 juli	Selina Bick (19)	⊕ 7 augustus	Karin Dijkstra (19)
⊕ 3 juli	Nadine van Veen (20)	⊕ 9 augustus	Merel Verhulst (23)
⊕ 5 juli	Kay Eerhard (22)	⊕ 14 augustus	Fabian Verkerke (27)
⊕ 17 juli	Marianne Streekstra (24)	⊕ 15 augustus	Ids Hiemstra (23)

DEALING WITH NOVELTY IN HELLENISTIC POETRY

CALLIMACHUS' SELF-FASHIONING¹

Φ Inleiding

De centrale vraag in dit onderzoek is: hoe presenteerde de Hellenistische dichter Callimachus zichzelf en zijn poëzie als novelty?² Hiervoor heb ik de *Aetia*, de *hymne voor Zeus* en de *hymne voor Delos* bestudeerd. Voordat we naar Callimachus als novelty gaan kijken, zal ik kort de historische context en mijn theoretisch kader uiteenzetten.

De Hellenistische periode begint na de dood van Alexander de Grote in 323 v.Chr. In die periode stichtte de eerste Ptolemeïsche koning de bibliotheek en het museum van Alexandrië. Het museum was een plek voor allerlei soorten intellectuele activiteiten en in de bibliotheek waren alle teksten van alle bekende Griekse schrijvers verzameld. Dit culturele centrum trok veel geleerden en dichters, waaronder Callimachus. Een belangrijk kenmerk van Hellenistische poëzie is dan ook geleerdheid: dichters verwezen naar de literaire en wetenschappelijke teksten die ze vonden in de bibliotheek. Twee andere kenmerken zijn dramatische ironie en variatie in taal en genre.

Voor mijn theoretisch kader is het belangrijk te weten hoe Griekse auteurs in het algemeen omgingen met novelty: vaak wordt het verbonden met de thema's geboorte, verwondering en licht. Ook de theorie van Stephen Greenblatt over self-fashioning is van belang. Hij definieert self-fashioning als het vormgeven van een

Φ Door Marije van der Steege

bepaalde identiteit, maar het proces wordt beïnvloed door de contemporaine cultuur. Desalniettemin kan self-fashioning worden gemanipuleerd, en dat is precies wat ik denk dat Callimachus doet.

Φ Callimachus' self-fashioning

Callimachus is waarschijnlijk het bekendste voorbeeld van de Alexandrijnse dichtergeleerde: hij werkte in de bibliotheek en gebruikte zijn onderzoeksmateriaal in zijn poëzie. Voor mijn essay heb ik onderzocht wat de manieren van self-fashioning zijn in de *Aetia* (gebruikt Callimachus de thema's geboorte, verwondering en licht om zichzelf en zijn poëzie als iets nieuws neer te zetten?) en hoe de geboorte van een god in de hymnen kan worden geïnterpreteerd als metafoor voor het brengen van nieuwe poëzie.

Φ *Aetia*

De *Aetia* is een etiologisch werk over oorsprongen en oorzaken van religieuze, sociale en materiële zaken. Callimachus was de eerste in de literaire geschiedenis die deze verhalen in één werk verzamelde. Het onderzoeken van de herkomst van zaken was normaal in de Griekse cultuur, zeker in de Hellenistische periode. De Hellenisten waren op zoek naar hun Griekse roots en waren ook geïnteresseerd in de rest van de groeiende wereld. Het thema etiologie en het verzamelen en organiseren van kennis zijn dus aspecten van Callimachus' identiteit die zijn beïnvloed door de cultuur waarin hij leefde, zoals Greenblatt stelde in zijn poetics of culture.

Maar op welke wijze manipuleert Callimachus zijn self-fashioning? Om te beginnen is Callimachus erg bewust

¹Dit artikel is gebaseerd op mijn essay en presentatie in het kader van het CMRS Seminar, een eerstejaars CMRS-vak waarbij de studenten zelf een congres moeten verzorgen (de organisatie en de inhoud). Het congres is gehouden op 4 juni 2015 en het thema was 'Dealing with Novelty' - hoe gingen mensen in de oudheid, de middeleeuwen en renaissance om met 'novelty'? (zie ook mijn reclametekstje in Phoinix 10.4) Mijn onderzoek is begeleid door prof. dr. M.A. Harder en prof. dr. O.M. van Nijf.

²Omdat de Nederlandse vertaling 'nieuwigheid' niet zo fancy klinkt, houd ik het hier bij 'novelty'.

van zichzelf: hij verwijst naar zijn eigen activiteiten als dichter en gebruikt vaak persoonsvormen en voornaamwoorden in de eerste persoon, bijvoorbeeld in fr. 1 (zijn poëtische reactie op de Telchinen). Hiermee laat hij indirect ook de gemaaktheid van zijn werk als literaire creatie in een bepaalde culturele context zien.

Callimachus presenteert zichzelf als zelfbewuste dichter en geleerde, maar ook als kind, dat net als een geleerde wil ontdekken en verwonderen.

Verder presenteert Callimachus zijn dichterlijke zelf als geleerde en als kind. De eerste zien we in zijn wetenschappelijke manier van onderzoeken, geleerde verwijzingen en kennis van obscure mythologie. Een grappig voorbeeld van Callimachus als geleerde zien we in fr. 75 waar hij zijn eigen nieuwsgierige, onderzoekende houding bekritiseert: hij begint met een verhaal, maar valt zichzelf dan in de rede omdat hij bang is te veel te onthullen. Een paar regels verderop vergelijkt Callimachus zichzelf met een kind met een mes: gevaarlijk en onvoorspelbaar. In de rest van het gedicht stelt hij zichzelf echter op een positieve wijze voor als kind. De dichter definieert zelfs zijn poëtische principes naar het voorbeeld van een kind, wat te zien is in zijn werk: hij speelt (met genre en woorden), hij gebruikt humor, is naïef en gemakkelijk te verbazen. Het kind is natuurlijk gemakkelijk te koppelen aan novelty, maar het past ook goed bij de figuur van de geleerde: beiden willen ontdekken, leren en zichzelf verwonderen; het laatste is ook nog eens een van de drie belangrijkste novelty-thema's in de Griekse literatuur.

Behalve zichzelf, presenteert Callimachus

ook zijn poëzie als iets nieuws. In fr. 1 zegt hij dat poëzie gewaardeerd moet worden voor de kunst en vaardigheid, niet voor de lengte. Hij vertelt in fr.1.25-28 dat hij als jonge dichter bezoek heeft gehad van Apollo, die hem opdraagt zijn poëzie klein en verfijnd te houden, en dat hij een weg moet inslaan die grote wagens nooit zouden nemen en waar niemand anders ooit is geweest, ook al is die weg soms smal. Een gedicht is dus een wagen en de soort poëzie is een weg: Apollo raadt hem aan een nieuwe soort poëzie te schrijven. Ironisch genoeg is deze metafoor niet erg origineel (hij wordt eerder al gebruikt in filosofie en poëzie), maar feit blijft dat Callimachus zijn poëzie als iets nieuws ziet.

Een idee dat ik kreeg toen ik bezig was met dit onderzoek, is dat etiologie in zekere zin gaat over de geboorte van dingen (het gaat immers over hoe iets in de wereld komt), en een stap verder, over de geboorte van nieuwe poëzie. Ik kan niet bewijzen dat Callimachus zo dacht over etiologie, maar hij gebruikt wel het idee dat poëzie wordt geboren, namelijk in fr.1.19-20. Hij zegt daar dat men niet moet verwachten dat een luid donderend lied uit hem wordt geboren: het werkwoord *τίκτεσθαι* wordt normaal gesproken gebruikt bij de geboorte van een kind, maar hier dus overdrachtelijk voor poëzie. Dit idee ondersteunt de metapoëtische lezing van de geboortes in de twee hymnes.

Callimachus heeft een collectie van zes hymnes geschreven: ik heb ervoor gekozen de eerste hymne (voor Zeus) en de vierde hymne (voor Delos) te onderzoeken, omdat daar de geboorte van een god in voorkomt.

Φ *Hymne voor Zeus*

De *Hymne voor Zeus* bestaat uit twee delen: het verhaal van zijn geboorte en jeugd (1-57) en zijn tijd als heerser van goden en mensen (58-96). Callimachus speelt met

het contrast baby - oppergod: hiermee breekt hij met de Homerische (hymnische) traditie en hij prikkelt zijn lezers. De geboorte van Zeus wordt beschreven in regels 15-17: nadat Rhea de god ter wereld heeft gebracht, zoekt ze water om de bezoedeling (λύματα) van de geboorte af te spoelen en het kind te wassen. Een probleem echter: alle rivieren in Arkadië zijn nog ondergronds. In regel 29 roept Rhea Gaia (de aarde zelf) op om ook te baren, een bron welteverstaan. Uiteindelijk slaat Rhea met haar staf op de berghelling en creëert zo zelf een bron, waarin ze zichzelf en baby Zeus wast.

Het gaat dus eigenlijk om twee geboortes: die van een god en die van een bron. De geboorte van de god geeft aanleiding tot een wonderbaarlijke metamorfose van het landschap, wat we ook zien in de vierde hymne. Het feit dat de tweede geboorte niet bezoedelend is, maar juist zuiverend, is van belang voor de metapoëtische lezing die ik voorstel. Als geboorte staat voor het scheppen van nieuwe poëzie, zou de geboorte van Zeus staan voor de poëzie volgens klassieke traditie van Homerus en Hesiodus, en het ontstaan van de bron en de rivier voor Callimachus' nieuwe, verfrissende poëzie. Ook in de tweede hymne vergelijkt Callimachus zijn poëzie met een bron: volgens Apollo, de god van de dichtkunst nota bene, is de Eufrat een grote rivier, maar met bezoedeld water (wederom λύματα!), terwijl het water vanuit de bron nog puur en onbezoedeld is. De koppeling Zeus - klassieke traditie kan ook aan het einde van de eerste hymne worden gemaakt, wanneer Callimachus de retorische vraag stelt wie ooit over Zeus' daden zou kunnen zingen. Dat is een moeilijke taak, net als dat het moeilijk is de klassieke traditie te evenaren.

De term 'bezoedeling' is misschien

wel wat sterk: het past niet om de oppergod 'bezoedeld' te noemen. Ik stel dan ook voor om 'bezoedeling' niet al te letterlijk nemen en het meer op te vatten als de grootsheid en ernst van de literaire traditie die Callimachus probeert te vermijden. Desalniettemin distantieert hij zich niet helemaal van de traditie: het feit dat Rhea de bron creëert zou kunnen betekenen dat Callimachus' nieuwe poëzie voortvloeit uit de oudere poëzie.

In de hymnes worden de thema's geboorte en licht gebruikt om de novelty van Callimachus' poëzie te illustreren.

Φ *Hymne voor Delos*

Deze hymne is voor het eiland Delos, waar Leto de tweeling Apollo en Artemis ter wereld bracht (al wordt de laatste niet genoemd hier). Na een korte beschrijving van het eiland (1-27), vertelt Callimachus over het ontstaan van Delos (28-54), de Apollo-cultus (55-274) en verschillende andere culten op het eiland (275-324). Het verhaal is dat Leto heel Griekenland afzoekt naar een plek om te baren, op de vlucht voor Hera (die boos is omdat Zeus de vader van de tweeling is). De enige plek die niet bang is voor Hera's woede, is het eiland Delos, ontstaan uit de nimf Asteria die, op de vlucht voor Zeus, in zee sprong en een zwervend eiland werd (ze zat immers niet vast aan de zeebodem). Pas wanneer Apollo is geboren, wordt Delos een vast eiland.

De metapoëticaliteit van de *Hymne voor Delos* ligt inmiddels wel aardig vast voor de geleerden: het gaat hier natuurlijk om de geboorte van Apollo, de god van de zang en dichtkunst, maar er zijn ook aanwijzingen dat het eiland wordt gezien als een gedicht. In

de regels 3-6 wordt ze het favoriete eiland van de Muzen genoemd en in 180 ἀραιή 'slank', wat herinnert aan het vergelijkbare en programmatische λεπταλέην in *Aetia* fr.1.24. Het feit dat Delos haar vaste plek krijgt, betekent dat Callimachus zijn poëzie een vaste fundering geeft. Maar wat voor rol heeft het thema 'geboorte' in het vaststellen van zijn poëtica?

Wanneer Asteria de geboorteplek van Apollo wordt, komt ze vast te liggen en krijgt ze haar nieuwe naam Δήλος ('zichtbaar, duidelijk'). Ik zou dit willen zien als haar wedergeboorte, niet alleen omdat ze een nieuwe naam en vaste plek krijgt, maar ook omdat ze een nieuw schitterend, gouden uiterlijk krijgt (in de regels 260-264). Dit feit wordt ook genoemd in de *Homerische Hymne voor Apollo*, maar Callimachus benadrukt het echt (4x 'goud' aan het begin van elke regel) en hiermee benadrukt hij ook de schitterende nieuwheid van Delos (dit valt voor mij onder het thema 'licht'), en dus ook de novelty van zijn poëzie. De rol van Apollo in dit alles moet niet worden onderschat: al vanuit zijn moeders buik leidt hij haar naar hun bestemming. Hij wil bijvoorbeeld niet in Thebe worden geboren, want die stad is niet puur genoeg, maar wel op Delos. Door zijn moeder in de juiste richting te wijzen, wijst hij ook de dichter de juiste weg (net als in *Aetia* fr. 1). Bovendien wordt de metamorfose van Delos in werking gezet door Apollo: hij activeert de poëtische kracht van Delos, en daarmee ook die van Callimachus. De wedergeboorte van Delos als slank en goud kan worden gezien als de realisatie van Callimacheïsche poëzie, het aanbreken van een nieuwe orde.

Φ Conclusie

De drie thema's die vaak worden gebruikt in relatie met novelty in Griekse literatuur, geboorte, verwondering en licht, zien we ook in Callimachus' poëzie en hij gebruikt ze in zijn self-fashioning. Hij presenteert zichzelf als zelfbewuste dichter en geleerde, product van de Hellenistische cultuur, maar ook als kind, dat net als een geleerde wil ontdekken en zich verwonderen. In de hymnen worden de thema's geboorte en licht gebruikt om de novelty van Callimachus' poëzie te illustreren.

Callimachus' self-fashioning als een novelty zien we nog steeds in onze eigen tijd. Tegenwoordig presenteert een auteur zichzelf niet alleen in zijn boeken, maar ook op televisie, in kranten en in de sociale media. Als hij gelezen wil worden, moet hij een publieke persoonlijkheid zijn. In zekere zin geldt dit voor ons allemaal: doen we niet allemaal aan self-fashioning met onze profielen op sociale media, met onze mooiste profielfoto's op Facebook? En toen kon ik het niet nalaten om te vragen: wat als Callimachus Facebook had?

Callimachus of Cyrene with Apollo son of Zeus

2285 yrs · 🌐

Oh lovely Delos, you have changed my life as a poet!

#hymntodelos #goldenisland #cmrconference2015

Like · Comment · Share

👤 Ptolemy II Philadelphus, Marije van der Steege and 8.475 others like this.

PALATIJN, PIZZA'S EN PLASPAUZES

Φ Door Linda Him

Na flink wat uren in treinen, auto's, vliegtuigen en metro's doorgebracht te hebben, waren we uiteindelijk dan toch aangekomen op onze eindbestemming: Washington. Dat wil zeggen: hotel Washington in Rome. Uit koffers werden snel pyjama's getrokken en na een snelle douche lagen we op één oor.

Helaas functioneren oren nog steeds als je er op ligt. Dus na een aantal slapeloze uren heb ik toch maar oordopjes uit mijn koffer gehaald.

Ontwaakt zijnde uit een korte slaap, stonden we om kwart voor tien bij de Domus Aurea. De wandeling ernaartoe alleen al was prachtig. Met de stralende zon in ons stralende gezicht liepen we langs het Colosseum. Volgens mij wordt iedere classicus (of classica) hier blij van. We kregen een heel interessante rondleiding door de Domus Aurea, waarbij we allemaal prachtige haarnetjes en helmen droegen. Gelukkig was het onder de grond, dus zijn we niet door veel mensen gezien. Op een gegeven moment kwam daar nog een vr-bril bij. Na een korte lunch namen we de bus naar de Catacomben van Domitilla. Althans, dat was het plan. De bus was zo vol dat slechts vier van ons, onder wie ikzelf, in de bus pasten. We wilde toch erg graag weten wanneer de overige acht zich bij ons konden voegen, dus Laura vroeg de buschauffeur wanneer, volgens de dienstregeling, de volgende bus zou komen. Na flink wat Italiaans gescheld kregen we het o zo behulpzame antwoord 'depends on the traffic'. Toen reed de bus weg, met ons erin. Om toe te voegen aan dit verhaal, bleek ook nog dat de borden, die de haltes aan hadden moeten geven, niet functioneerden. Aangezien we al

hadden ondervonden dat de buschauffeur niet behulpzaam was, heb ik in mijn beste Italiaans gepoogd te vragen aan een Italiaans uitzierende vrouw waar onze bushalte was. Ze vertelde me vervolgens dat ze het zou zeggen wanneer we bij de halte waren (wat ze gelukkig ook daadwerkelijk deed). Minder dan tien minuten later kwamen de overige acht van het gezelschap in een verder lege bus, simpelweg zoekend naar de halte waar wij op hen stonden te wachten. Na het bezoek aan de Catacomben, waar volgens de gids dagelijks mensen verdwalen, hebben we ten slotte nog een flink stuk van de Via Appia gewandeld. Aan het einde van de dag was iedereen moe, voldaan en enigszins verbrand.

Met de stralende zon in ons stralende gezicht liepen we langs het Colosseum. Volgens mij wordt iedere classicus (of classica) hier blij van.

De tweede dag hebben we het Forum Romanum bezocht, de Capitolijnse musea, vervolgens een wandeling langs de Tiber gedaan (er werd inderdaad veel gewandeld deze week) en 's avonds hebben we gegeten in *Cave Canem* in Trastevere. Dinsdag zijn we onder andere naar het huis van Augustus/Livia geweest, waar we veel muurschilderingen uit Kleiner hebben gezien, en zagen we de keizerfora en markthallen van Trajanus. Woensdag hebben we voornamelijk in Ostia doorgebracht. Deze dagen was het prachtig weer en werd er, naast voedsel, ook veel zonnebrandcrème uitgewisseld. Inmiddels had hoofdreisleider Michiel van der Keur onze gebruiksaanwijzing ook uitgevogeld: behoefte aan plaspauzes en koffie, afleiding door katten.

Kunnen we het ook even hebben over de criminelen van Rome? Meeuwen zijn

namelijk echt verschrikkelijke beesten, zoals wij ondervonden hebben. Niet alleen is de dief van deze Romereis een meeuw, die een koeke jatte van Nienke Vos (docent van de VU). Ook zijn meeuwen moordlustig. Ik zal jullie de details besparen. Ik besteed liever de rest van mijn woorden aan de rest van de week, beginnend met de donderdag waarop we naar de Villa Adriana gingen, waar ik een rondleiding moest houden. Het complex was erg mooi en erg groot, wat betekende dat ik een groot deel van de tijd wat verbaasd om me heen keek. Dit was deels ook omdat ik enigszins verdwaald was, maar dat terzijde. Tegen het einde van de rondleiding begon het te regenen. Gelukkig zaten we toen al bijna weer in de bus, naar de Villa d'Este. In de regen hebben we daar de prachtige tuinen en fonteinen bekeken. Het was soms wel lastig om de fonteinen te onderscheiden van de rest van de tuin, waar regenwater door liep, maar dit kon de pret niet drukken. Eenmaal thuis hebben we met een groepje een maaltijd bij de lokale Coop gescoord. Net als Hadrianus waarschijnlijk in zijn vele eetzaal deed, hebben we al kletsend de rest van de avond zitten eten.

Op vrijdag hebben we met een groot deel van de studenten een bezoek gebracht aan de Villa Borghese. Ook hier zagen we opnieuw erg veel dingen die we voorheen slechts van foto's kenden. Hierna hebben we voor de laatste keer met z'n allen gegeten en zijn we teruggekeerd naar Washington. Bij

terugkeren bedoel ik overigens naar de bus lopen, die je dan voorbij ziet rijden, terwijl je wacht tot het stoplicht eindelijk groen is, en vervolgens het besluit nemen om ofwel te rennen en de bus te halen ofwel te wachten op de volgende bus. Bij de laatste optie moet je wel de 'dienstregeling' in acht nemen ("It all depends on the traffic").

En toen was het al weer zaterdagochtend. Met Meera ben ik nog langs een kledingkraampje en boekenwinkel gesjeesd. Toen was het alweer half elf en moesten we het hotel uit. Op het vliegveld was er nog wat gedoe met ingecheckt zijn, maar geen boardingpassen hebben en vervolgens blijkbaar geen bagage ingecheckt moeten hebben. We moesten dus heel lang wachten en mensen dingen vragen, terwijl we weer een wc-bezoek wilden. Uiteindelijk zaten we dan toch in het vliegtuig terug naar huis. Voor Sharina en Wilbur (de studenten van de VU) was thuis nu ook vlakbij, evenals voor onze docenten. De rest van ons zette de reis voort, wat voor veel van ons betekende dat we niet alleen in treinen, maar ook in zo'n geweldige treinvervangende bus moesten zitten. Tegen tien uur 's avonds was ook ik thuis. Een heel coherent verhaal heb ik volgens mij niet aan mijn ouders verteld. Ik heb vooral nog wat eten naar binnen geschoven (zoals eigenlijk de hele week) en viel daarna vrij snel in slaap, terugdenkend aan een geweldige week met geweldige mensen.

UIT DE VERENIGING

⊕ Toneelcommissie

Het is mei 2017: over precies een jaar staan we weer onder de warme lampen van theaters, de gedaantes van mythische figuren aannemend. We wanen ons in het zevenpoortige Thebe, waar niemand zijn lot ontloopt en iedereen zijn verstand kan verliezen.

We zijn nu ruim een half jaar bezig met de voorbereidingen voor de Antigone. In deze tijd is er hard gewerkt aan een vertaling en een script. Op dit moment worden er koorliederen gemaakt en zijn we achter de schermen bezig met de sponsoring, het vinden van een regisseur en het eerste contact met scholen waar we ons stuk hopen op te voeren.

We zijn dus al een goed eind op weg, maar het is ook tijd voor een volgende stap. Na de zomervakantie willen we al snel regelmatige bijeenkomsten houden met de acteurs. Daarnaast willen we vanaf september/oktober beginnen met het maken van een decor en kostuums, het opzetten van de PR en het uitproberen van de grime.

Om dit te kunnen doen, richten we zogeheten subcommissies op. Met deze commissies willen we voor de zomervakantie ideeën uitwisselen over hoe de verschillende onderdelen van dit project vorm zullen krijgen. De plannen die hieruit voortvloeien, kunnen na de zomer nog wat worden bijgeschaafd (hopelijk met hulp van de nieuwe eerstejaars), voordat de commissie hun plannen ten uitvoer zullen brengen.

We zijn nu dus op zoek naar Boreaden die het leuk vinden om te helpen bij één of meerdere van de volgende dingen:

- het acteren in de Antigone in mei 2018 (je kunt hierbij later aangeven of je een rol met of zonder tekst en/of zang wilt)
- het ontwerpen en in elkaar zetten van

een decor

- het ontwerpen en maken van kostuums
- het ontwerpen en uitproberen van de grime
- het opzetten en uitvoeren van de PR

Lijkt het je leuk om bij te dragen aan het mooie stuk dat we over een jaar zullen opvoeren voor onze studiegenoten, docenten, familie, vrienden en aan een heleboel middelbare scholieren om hen te enthousiasmeren voor onze studie? Stuur dan uiterlijk **dinsdag 23 mei** een mailtje naar [boreas.toneelcommissie@gmail.com!](mailto:boreas.toneelcommissie@gmail.com)

⊕ Activiteitencommissie

Het themafeest is nog niet geweest of de ACCIE komt al weer met een nieuwe activiteit op de proppen. Het weekend van **24 en 25 juni** zullen wij een heuse liftwedstrijd gaan organiseren! Ben jij niet zuur voor avontuur? Meld je dan met een (als het even kan mannelijke) teamgenoot aan en probeer samen zo snel mogelijk in Antwerpen te komen! Hoe eerder je er bent, hoe meer leuke dingen je natuurlijk kunt doen.

We hopen uiteraard dat jullie allemaal goede lifts krijgen, maar geen paniek als het echt niet lukt! Wij rijden in een auto achter het team dat achterop ligt aan, zodat we jullie op kunnen pikken als jullie onverhoopt ergens stranden. Ook zullen we afspraken met jullie maken over het doorgeven van je locatie en de auto waarin je rijdt, zodat we altijd in kaart kunnen brengen waar iedereen zich bevindt. Helemaal veilig dus! Als iedereen is aangekomen, zullen we samen naar ons hostel gaan. Wij zorgen daar voor avondeten en (voor wie wil) een avondprogramma met hapjes en drankjes.

De volgende dag gaan we gezellig samen ontbijten in ons hostel (zit bij de prijs inbegrepen). Daarna is het uiteraard tijd om Antwerpen onveilig te maken. Wij hebben van tevoren enkele dingen op een rijtje gezet

die we zouden kunnen doen, maar je kunt ook gewoon lekker je eigen neus achterna! Aan het eind van de middag zullen we dan met z'n allen terugreizen naar Groningen met het ov. De hele reis (inclusief hostel, avondeten en de reis terug) zal rond de €60,- kosten.

Lijkt dit je wat? Stuur dan voor **zondag 29 mei** een mailtje naar boreas.activiteitencommissie@gmail.com. Mocht je vragen hebben of bijzonderheden voor de reis aan ons door willen geven, kan dat ook via de mail.

Liefs,
De ACCIE

⊕ Bestuur

Ode aan de Muzenavond

Het was een zwoel, zwoel, zwoel begin van de lente. Ik praat natuurlijk over dinsdag 21 maart 2017, een dag waarop Boreaden de Muzen vereerden. Ik weet het nog als de dag van gisteren. Wij werden vermaakt door zwierige zang, draaiërië dans, melodieuze muziek, teder toneel en vurige voordrachten. Het was een groot spektakel en Ik zou niet liegen als ik zou zeggen dat menig mens, bij het aanschouwen en genieten, hier nog een puntje aan zou kunnen zuigen. Misschien zouden zelfs de Muzen er enkele dingen geleerd van hebben.

Er was echter niet alleen verering van de muzen, want er is ook stil gestaan bij het afscheid van mevrouw Harder. Deze ode, gebaseerd op Callimachus, Theocritus en Herodas en een qua grootsheid gelijke mevrouw Harder, was zeer geslaagd en ik moet bekennen door deze emotionele achtbaan een traantje weg gepinkt te hebben.

Een zeer geslaagde avond. Helaas ben ik wel bang dat het lang gaat duren voordat wij weer een soortgelijk cultureel hoogstandje kunnen aanschouwen. Maar ach, wees niet getreurd. Gelukkig zijn wij gezegend door

de goden, want de beelden zijn online te bekijken, waardoor men keer op keer dit gelukkig moment kan herbeleven.

Wijziging HR

Met trots kan ik mededelen dat de professionaliteit van Boreas wederom is toegenomen. Na de succesvolle wijziging van de statuten bijna een half jaar geleden moest het huishoudelijk reglement er ook aan geloven. Tijdens de H-ALV wilden wij ons HR veranderen, maar helaas konden wij niet genoeg stemmen verzamelen, waardoor wij geen wijzigingen aan mochten brengen. Daarom hebben wij twee weken later nog een ALV georganiseerd. In deze ALV mochten wij ongeacht het aantal stemmen wijzigingen aanbrengen in het HR. Over het aangepaste HR is aan het einde van deze ALV gestemd. Met deze stemming is het nieuwe HR unaniem aangenomen en was het gelijk van kracht.

Door deze wijziging hopen wij dat we samen een HR hebben samengesteld. Een HR dat de tand des tijds hopelijk zeer lang kan weerstaan. Dit stukje Boreasgeschiedenis hebben jullie allemaal via de mail gekregen en we hopen dat jullie, net zoals wij al gedaan hebben, het nieuwe HR naast onze statuten boven jullie bed gaan plakken.

Wij willen iedereen bedanken die heeft meegeholpen om het HR te wijzigen en de professionaliteit van Boreas te verhogen. Wij vonden dat jullie zeer veel nuttige opmerkingen maakten en nuttige vragen stelden. Wij hadden het niet zonder jullie gekund!

Namens het Boreasbestuur,
Martijn Sibbel

MET CALLIMACHUS
NAAR DE SUPERMARKT

APOLLONIUS,
HOE VAAK
MOET IK HET
NOG ZEGGEN?

APOLLO GEBOOD
MIJ OM MIJN OFFER-
DIER VET TE MESTEN,
MAAR MIJN KWARK
MOET MAGER
BLIJVEN!

TROEBELE APPELSAP
BLIEF IK NIET. IK GENIET
ALLEEN VAN EEN ZUIVERE
EN HELDERE STROOM.

IEW! IK VERACHT
VETTE SNACKS EN
HAAT ALLES DAT
VOLKS IS!

CALLIMACHUS,
JE MOET EENS
NODIG MET
IEMAND GAAN
PRATEN...

WE HALEN
WEL COLA
LIGHT,
TOCH?

Callimachus van Cyrene, die slanke, lichte en verfijnde poëzie propageerde, had met zijn esthetische voorkeuren grote invloed op generaties dichters na hem, zowel in het Grieks maar zeker ook op Romeinse dichters. De verwijzingen zijn naar *Aetia* fr. 1 (Harder), de *Hymne voor Zeus* (zie het stuk van Marije in deze Phoinix) en *epigram* 28 (Pfeiffer).